

NILS JOHAN ANDERSSON i Sjöland dog 1982, – 95 år gammal.

Han var en av de stora vissångarna i Vilhelmina med rötter i ”den gamla tiden” – tiden före både radio och TV. Det var först när han närmade sig 30 år som dragspelet och grammfonen började komma så smått, nymodigheter som kunde få en och annan spelman att tystna. Men den folkliga vissången fortsatte hålla sitt grepp om människorna i stort sett ända fram till andra världskriget. Visböcker och avskrifter spreds ute i byarna. Man talade om ”nyvisen” och ”gammvisen” om ”kärleksvisen” och ”skamvisen”, om ”nyhetsvisen och ”drunkningsvisen”, om ”mördarvisen” och ”emigrantvisen”, om ”berättelsesånger” och ”skillingtryck” osv.

Det var på hösten 1967 som jag besökte Nils Johan Andersson för första gången. Jag skulle samla visor för några visprogram för Västerbottens-radion.

Han berättade att han hade sjungit hela sitt liv. Då han gjorde värnplikten på K 4 i Umeå blev han anlitad för att sjunga på fester och sammankomster. Då han skulle fara hem tog översten honom enskilt och hade en tår i ögat då han gav honom en björnkram och ville att han skulle stanna kvar och ta fast anställning.

Då han var med i flottningen ordnade arbetskamraterna ibland så att han slapp det tyngsta jobbet så att han kunde sjunga och muntra upp dem då de rastade och vilade.

Han sjöng då han arbetade hemma i Sjöland och då han var ute och fiskade på Baksjön eller på Vojmsjön. Då kunde man höra honom ända borta i Bergland – en halv mil bort.

Nils Johan berättade att han hade haft en halvmeterhög trave med visböcker, men den förstördes vid en eldsvåda. Trots att han hunnit bli 80 år, då jag var där och spelade in honom rymde hans minne ändå en ofantlig mängd sångtexter. Han sjöng tills det blev slut på band. Och då var det inte många gånger han stakade sig.

Nils Johan har en personlig sångstil som anknyter till en äldre sångtradition, där inte minst psalmerna skulle sjungas mycket långsammare än vad de gör idag.

Bo Johansson